

سرطان چیست؟

رسیده باشد. فردی که کاشتنی موقت دارد هنگام ترک بیمارستان هیچ رادیواکتیویته ای در بدن خود ندارد.

شیمی درمانی روشی است که در آن از داروها برای نابود کردن سلول های سرطانی استفاده می شود. در این روش به سلول های سالم نیز آسیب می رسد خصوصا زمانی که سلول ها در مرحله تقسیم می باشند. پزشکان ممکن است یک نوع ؛ یا ترکیبی از داروها را به کار ببرند. عوارض جانبی داروها بستگی به نوع داروها و دوز داروها دارد. ریزش مو عارضه شایع شیمی درمانی است؛ اگر چه بعضی از داروها این عارضه را ندارند. داروهای ضد سرطان همواره موجب بروز خستگی؛ کاهش اشتها؛ تهوع؛ استفراغ؛ اسهال و زخم دهان و لب ها می شوند. سلول های سالم نیز حین شیمی درمانی تحت تاثیر قرار می گیرند. عوارض جانبی بعد از اتمام درمان از بین می روند.

هورمون درمانی در گروهی از سرطان ها که هورمون برای رشد آن ها لازم است؛ به کار می رود. این درمان مانع از بدست آوردن یا استفاده هورمون هایی می شود که سلول های سرطانی برای رشد خود لازم دارند. این درمان شامل کاربرد داروهای است که یا تولید هورمون های خاص را متوقف می کنند یا روش کاربرد هورمون ها را تغییر می دهند. نوع دیگر هورمون تراپی جراحی است که در آن اعضای تولیدکننده هورمون را خارج می کنند. به عنوان مثال تخمدان ها را برای درمان سرطان پستان یا بیضه ها را برای درمان سرطان پروستات، خارج می کنند.

هورمون درمانی ممکن است عوارض جانبی نیز داشته باشد. بیماران ممکن است احساس خستگی کنند یا دچار احتباس مایعات؛ افزایش وزن؛ گرگرفتگی؛ حالت تهوع و استفراغ؛ تغییر اشتها و در بعضی موارد ایجاد لخته های خونی شوند. هورمون درمانی در زنانی که در آستانه یائسگی قرار دارند باعث کاهش تراکم استخوانی می شود. بستگی به نوع هورمون درمانی عوارض جانبی ممکن است موقت؛ دائمی یا طولانی مدت باشد.

در درمان بیولوژیکی، به صورت مستقیم یا غیر مستقیم از سیستم ایمنی بدن برای مقابله با بیماری با بیماری و کاهش عوارض جانبی درمان استفاده می شود. آنتی بادی های مونوکلونال؛ اینترفرون؛ اینترکولین-۲ و فاکتورهای محرک کلنی از انواع درمان های بیولوژیکی هستند.

عوارض جانبی درمان بیولوژیکی بسته به نوع درمان اختصاصی، متفاوت است. عموما عوارض جانبی به شکل علائم شبه آنفولانزا مانند لرز؛ تب؛ درد عضلانی، ضعف؛ کاهش اشتها؛ تهوع؛ استفراغ و اسهال می باشد. بیماران به آسانی دچار خونریزی؛ کبودی؛ لکه های پوستی یا تورم در بدن می شوند. این مشکلات ممکن است شدید باشد اما بعد از درمان از بین می روند.

تهران، شهرک غرب فاز ۵ خیابان سیمای ایران، نبش فلامک جنوبی

تلفن : ۶-۸۸۳۶۹۸۶۲

فاکس : ۸۸۵۷۱۰۸۱

Website : www.laleh-hospital.com

پمفلت مددجو

واحد آموزش و ارتقای سلامت بیمارستان لاله

(بهار ۱۳۹۶)

سرطان گروهی از بیماری هایی است که از سلول ها شروع می شوند.سلول ها، اساس ساختمان بدن می باشند.برای درک بهتر سرطان لازم است بدانیم زمانی که سلول های سالم سرطانی می شوند چه اتفاقی می افتد؟

بدن از سلول های زیادی تشکیل شده است. معمولا سلول ها رشد کرده و تقسیم می شوند تا سلول های بیشتری برای برقراری سلامتی بدن تولید کنند. گاهی این فرایند برنامه ریزی شده معکوس پیش می رود و سلول هایی تولید می شود که بدن به آن ها نیاز ندارد و سلول های پیر ؛ در حالی که بدن به آن ها نیاز ندارد از بین نمی روند. سلول های اضافی تشکیل توده بافتی بنام غده یا تومور را می دهند.تمام تومورها سرطانی نبوده و ممکن است خوش خیم یا بد خیم باشند.

علل بروز سرطان چیست؟

دانشمندان در یافته اند علت بروز سرطان تغییر در ژن هایی است که رشد و مرگ سلول ها را بر عهده دارند.روش زندگی خاص و عوامل محیطی موجب تغییر برخی ژن های طبیعی به ژن های سرطانی می شوند.این ژن ها اجازه می دهند تا سرطان رشد کند و در نتیجه مصرف تنباکو ؛رژیم غذایی؛ تماس با اشعه ماورا بنفش؛ نور خورشید ؛تماس با عوامل سرطان زا در محل کار یا محیط می باشد. برخی از ژن ها (از پدر ؛مادر یا هر دو والد) به ارث می رسند اما این مورد همواره دلیل اصلی انتشار سرطان نیست و فقط احتمال ابتلا به سرطان را افزایش می دهد. دانشمندان آزمایشات بر روی موادی که باعث کاهش یا افزایش ابتلای افراد به سرطان می شود را ادامه می دهند.

اگر چه ابتلا به برخی ویروس های خاص همانند هپاتیت (یرقان) ، ایدز و ویروس پاپیلومای انسانی خطر ابتلای انسان به سرطان را افزایش می دهد اما خود سرطان مسری نیست؛ سرطان از فرد مبتلا به سرطان ،به فرد دیگر سرایت نمی کند. دانشمندان می دانند که آسیب یا صدمه بافتی علت بروز سرطان نیست.

چگونه می توان از بروز سرطان جلوگیری کرد؟

هیچ تضمینی برای جلوگیری از ابتلا به سرطان وجود ندارد ولی می توان خطر ابتلا به سرطان را از طریق انجام موارد زیر کاهش داد:

۱.عدم مصرف فرآورده های تنباکو

۲.کاهش مصرف غذاهای پرچرب و افزایش مصرف سبزیجات؛ میوه و غلات کامل

۳.انجام مرتب تمرینات بدنی و کاهش وزن بدن

۴.اجتناب از تماس با اشعه های مضر خورشید با استفاده از وسایل محافظتی و پوشیدن لباس های آستین دار

۵.صحبت با پزشک در مورد فواید احتمالی داروهایی که اثرات آن ها در کاهش خطر ابتلا به بعضی از سرطان ها ،ثابت شده است

اگر چه می توان از اغلب عوامل خطر بروز سرطان اجتناب کرد اما بعضی از شرایط همانند ارث، غیر قابل اجتناب هستند؛ اما بهتر است که افراد از آن ها آگاه باشند.به یاد داشتن این مطلب مهم است که افراد دارای ژن خاص عامل سرطان ،حتما مبتلا به سرطان نمی شوند.افراد در معرض خطر بیشتر ابتلا به سرطان ،بایستی تا جایی که امکان دارد از عوامل خطرساز دوری کنند.

این افراد باید آزمایشات کامل را انجام دهند تا در صورت ابتلا به سرطان، کشف و درمان زودرس سرطان انجام گیرد.با تشخیص زودرس سرطان، درمان اغلب بسیار موثر می باشد.آزمایشات غربال گری (تشخیص زودرس) همانندسیگموئیدسکوپیی ؛ آزمایش خون مخفی مدفوع؛ماموگرافی و پاپ اسمیر سرطان را در مراحل اولیه شناسایی می کنند.

نشانه ها و علایم شایع سرطان چیست؟

سرطان موجب بروز علایم و نشانه های متفاوتی می گردد.
علایم احتمالی سرطان شامل موارد زیر می باشد:

۱. توده یا برآمدگی در پستان یا هر نقطه دیگر از بدن

۲. خال جدید یا هرگونه تغییر واضح در خال ها و یا زگیل های موجود در بدن

۳.زخم های پوستی که بهبود نیابد

۴.تغییرات در عادات دفع ادرار و مدفوع

۵.سوءهاضمه مزمن یا اشکال در بلع غذا

۶.کاهش وزن بدون علت مشخص

۷.خونریزی یا ترشحات غیر عادی از مجاری طبیعی بدن

وجود این علایم و سایر نشانه ها همیشه دلیل بر وجود سرطان نیست.این علایم می توانند بدلیل عفونت ها ؛تومورهای خوش خیم و یا سایرمشکلات نیز ایجاد شوند.

سرطان چگونه درمان می شود؟

درمان سرطان شامل جراحی ؛رادیوتراپی؛ شیمی درمانی؛ هورمون درمانی و درمان بیولوژیک می باشد.پزشک یک روش یا ترکیبی از آن ها را بکار می برد و این بستگی به محل سرطان ؛ انتشار سرطان ؛ سن بیمار و وضعیت عمومی فرد و عوامل دیگر دارد. به علت عوارض جانبی داروهای ضد سرطان مورد استفاده بر علیه سلول های سرطانی ؛سلول های سالم و بافت ها نیز در معرض خطر آسیب قرار دارند. بعضی بیماران از عوارض بیماری ،بیشتر از خود بیماری وحشت دارند.اما پزشکان و بیماران بر روش درمانی تکیه می کنند که علاوه بر این که سلول های سرطانی را نابود می کند ،کمترین عوارض جانبی رانیزداشته باشد. پزشکان می توانند راه هایی را برای کاهش مشکلات احتمالی رخ داده در طول درمان یا بعد از آن پیشنهاد کنند.

جراحی عملی است که در آن سرطان را بر می دارند.عوارض جانبی جراحی به عوامل زیادی مثل اندازه و محل تومور ؛نوع عمل و وضعیت عمومی بیماری بستگی دارد. بیماران بعد از عمل جراحی درد دارند که می توان آن رابا دارو کنترل کرد.احساس خستگی و ضعف در تمام بیمارانی که عمل جراحی را انجام داده اند شایع می باشد. بیماران ممکن است نگران انتشار بیماری در حین بیوپسی یا عمل سرطان باشند. این امر بندرت اتفاق می افتد زیرا جراح روش های احتیاطی را برای جلوگیری از انتشار سلول های سرطانی به کار می برد .همچنین در معرض هوا بودن سرطان حین عمل جراحی دلیل بر انتشار سرطان نمی باشد.

در درمان با اشعه (رادیوتراپی) از اشعه هایی با انرژی زیاد ،جهت نابود کردن سلول های سرطانی در نواحی هدف استفاده می شود. رادیوتراپی خارجی توسط دستگاهی داده می شود که انرژی را در ناحیه تومور متمرکز می کند.رادیو تراپی را می توان داخلی نیز انجام داد. سوزن ها ؛مواد کاشتنی؛ سیم ها یا کاتترها حاوی مواد رادیواکتیوی هستند که مستقیما روی تومور یا نزدیک تومور قرار داده می شوند. رادیوتراپی نوعی درمان است که درد ندارد. عوارض جانبی موقتی بوده و می توان آن ها را درمان یا کنترل کرد. بیماران مخصوصا در هفته های آخر درمان ؛احساس خستگی می کنند. رادیوتراپی باعث کاهش تعداد گلبول های سفید می شود. این گلبول ها بدن را در مقابل عفونت ها محافظت می کنند. در رادیو تراپی خارجی ؛ریزش موها در نواحی تحت رادیو تراپی شایع بوده و همچنین پوست قرمز ؛خشک و متورم شده و دچار خارش می شود.

افرادی که در مواجهه با بیماران تحت رادیوتراپی خارجی هستند تحت هیچ خطری قرار نمی گیرند.رادیو تراپی خارجی موجب رادیواکتیویته شدن بدن نمی شود. در رادیوتراپی داخلی که رایوتراپی کاشتنی نیز گفته می شود تا زمانی که سطح اشعه در بالاترین سطح می باشد؛ بیمار باید در بیمارستان بستری باشد و از سایر افراد دور باشد (ایزوله باشد). کاشتنی ها ممکن است دایم یا موقت باشد.فرد دارای کاشتنی دایم، قبل از اینکه بیمارستان را ترک کند باید سطح اشعه به پایین ترین سطح